



Luleå 17 juni 2018

Sveaskog stoppar vittnens insyn - fick kalla fötter efter decennier av maktmissbruk!

Att det saknas politisk vilja att göra upp med Sveriges koloniala arv råder det ingen tvekan om. FN har vid upprepade tillfällen öppet riktat stark kritik mot Sverige för bristande respekt för det samiska folkets rättigheter. FN:s rasdiskrimineringskommitté har i sin senaste utredning pekat ut Sveriges regerings bristande agerande när det gäller stora ingrepp som kalhygge, avverkningar och mineralutvinning på samernas traditionella marker. Men som ägare av bland annat Sveaskog, LKAB och Vattenfall så är det kanske inte så märkligt alls? Svenska staten låter sina egna företags intressen gå före det samiska inflytandet och urfolksrätten, eftersom deras intressen sammanfaller klockrent gällande utvinning av naturresurser i Sápmi. Här ägnas inte den minsta tanke åt de förödande konsekvenserna för både urfolk och djur och natur.

SvD skriver den 14 juni om regeringens handlingsförklaring och rädsla för det politiska priset som en hantering av konflikten skulle innebära. Istället väljer de att ducka ansvaret genom att lägga in utredning efter utredning och 25 år senare har vi i stort sett inte tagit ett enda steg framåt. Det finns fortfarande ingen skyddande lag för varken urfolk eller marken de nyttjar och ingenting sker i jämställdhet.

Regeringens mål är att gruv- och rennäringen ska kunna leva sida vid sida, men verkligheten ser helt annorlunda ut. Samerna meddelar att, efter år av kolonialism, utpressning och förtryck står deras existens på gränsen till utrotelse. Deras marker minskar i drastisk takt allt eftersom alla tar sin "lilla bit" i anspråk. Skogsbruk, gruvnäring, vindkraft, vattenkraft och turism - varav ingen i stort sett respekterar samernas behov. Samråden för varje exploatering visar inga tecken på hänsyn, respekt eller jämställdhet - tvärtom! Vittnet berättar om decennier av utnyttjande där samebyar tvingas godta Sveaskogs anspråk i rädsla att förlora jobb och mer mark. Större delen av renskötarna kan inte längre livnära sig på sina renar då det inte finns områden som gynnar deras existens. De tvingas därmed ta jobb som planterare och slyröjare för Sveaskog för att få ekonomin att gå ihop. Samma personer får sedan närvara vid samråden och att vid en sådan situation sätta sig emot sin arbetsgivare har ett alldeles för högt pris. Utnyttjandet är därmed ett faktum! För att inte nämna hur man tar i anspråk värdefull mark genom att sätta två områden mot varandra. Dörrarna stängs redan innan samrådsprocessen har börjat och det här får såklart ingen vittna om. Och skulle samebyn stå på sig och säga nej till avverkning, då kan de garantera att området dyker upp



igen för diskussion år efter år - tills samebyn inte har något annat val än att gå med på den föreslagna avverkningen.

Måndagen den 18 juni, skulle vi i Naturskyddsföreningen på begäran av en sameby, närvarat vid ett av Sveaskogs samråd med byns företrädare. För första gången skulle andra organisationer kunna vittna om hur bolagets maktutövning mot rennäringen ser ut. Men det klarade Sveaskog inte att hantera. Bolaget fick kalla fötter och avbokade hela samrådet och det talar sitt tydliga språk. Deras ledord "öppenhet" är bara en fiktiv utklädsel för deras maktmissbruk, däremot talar deras agerande ett klart och tydligt språk - att låta åhörare närvara vid samråden skulle blotta deras tillvägagångssätt och utsätta dem för skarp kritik från alla håll. Att låta skogsvärnande vittnen se hur de kör över den skogsberoende rennäringen var alltså inte aktuellt.

Anledningen de ger är att vi har särintressen som inte ska blandas ihop. Sveaskog har dock lite hemläxa att göra, för i vår egen mineralpolicy står det klart och tydligt att vi vill att regeringen ska ratificera ILO-konvention 169 om urfolksrättigheter. Vi har därav startat ett projekt tillsammans med Civil Right Defenders med syfte att stärka samers mänskliga rättigheter genom att öka deras egenmakt och inflytande över exploateringen av naturresurser i Sápmi. Vi vill förändra perspektivet i svensk politik och praktik. Samiska rättigheter ska ses som urfolksrättigheter som går hand i hand med naturvårdsintressen, inte som sär rättigheter i strid med näringslivets intressen.

Länsstyrelsen i Norrbotten skriver i sitt remissutkast för grön infrastruktur: *"I det samiska samhället binder grön infrastruktur samman människans och djurens färdvägar och är nödvändig för en fungerande renskötsel. Infrastrukturen upprätthåller viktiga funktioner inom renskötseln som bete och betesro, skydd mot väder, vind och insekter. Den gör även årstidsbunden förflyttning mellan betesområden möjlig. Renen är en god indikator för grön infrastruktur."*

En fungerande grön infrastruktur är därmed förutsättningen för att renskötsel ska kunna fortleva. Samtidigt visar forskning vid SLU att andelen lavrika skogar utanför de skyddade områdena i Norrbotten minskat med 78 procent under de senaste 60 åren. Skogsbruket utarmar alltså den biologiska mångfalden och försvårar renbetet. Den samiska näringen är beroende av ekosystem som inte är fragmenterade och instabila, något Sveaskog struntar fullkomligt i och istället begränsar eller omöjliggör samers liv och verksamhet. Vi har inga planer på att stå och se på när detta sker - vi kräver att regeringen ändrar ägardirektivet som styr Sveaskogs verksamhet!

Evelina Rydeker
Ordförande



Naturskyddsföreningen
Norrbottens län

Naturskyddsföreningen Norrbottens län